

ВИДИ РИЗИКІВ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

© Г.Л.Вербицька, 2014

В процесі експортно-імпоротної діяльності підприємства стикаються з сукупністю різних ризиків, які відрізняються за місцем і часом виникнення, зовнішніми і внутрішніми факторами прояву, можливістю прогнозованості. Ризики експортно-імпоротної діяльності можуть бути, перш за все, економічними і соціально-політичними.

Економічні ризики пов'язані як з можливими змінами економічних чинників, так і з загальними змінами в економіці, які знаходяться практично поза прямим контролем окремих суб'єктів економічної діяльності.

Соціально-політичні ризики полягають в можливості зміни державою політичного курсу та внутрішнього законодавства країни, а також можливого введення в дію незапланованих раніше соціальних програм або інших дій, які в основі свого виникнення мають соціальну сферу (наприклад, страйки, зміни психологічного настрою суспільства і т.п.).

В залежності від конкретних причин виникнення всі економічні ризики можуть бути зовнішніми і внутрішніми. До зовнішніх ризиків відносять ризик країн, валютний ризик, ринковий ризик, ризик форс-мажорних обставин, ризик невиконання договорів, ризик зміни кон'юктури ринку.

Ризики країн безпосередньо пов'язані з інтернаціональною діяльністю підприємств і банківських установ, наявністю глобального ринку і залежністю від політико-економічної стабільності країн-клієнтів або країн-контрагентів. Головні помилки, які припускає керівництво виробника, пов'язані з неправильною оцінкою фінансової стійкості іноземного клієнта. Ризик країн може бути: ризиком конвертованості і ризиком трансферту.

Валютний ризик являє собою загрозу валютних збитків, пов'язаних із зміною курсу однієї валюти відносно іншої, та, зокрема, національної валюти під час проведення зовнішньоекономічних, кредитних та інших валютних операцій.

Ринковий ризик пов'язаний з можливим коливанням ринкової відсоткової ставки, як національної грошової одиниці так і курсів іноземної валюти, з змінами в структурі конкуренції, споживчому попиті, цінах на товари.

Ризик форс-мажорних обставин – це ризик виникнення подій або надзвичайних обставин, які не можуть бути повністю передбачені або відвернуті якими-небудь заходами, і являють собою нездоланні перешкоди (наприклад, стихійні лиха, катастрофи і т.п.).

Ризик невиконання договорів виникає в зв'язку з відмовою партнера від укладання договору після закінчення переговорів, укладання договору на умовах, які відрізняються від найбільш прийнятних або звичайних для підприємства і галузі, укладанням договору з неплатоспроможними партнерами, частковим невиконанням партнером договірних зобов'язань та в інших випадках.

Ризик зміни кон'юктури ринку може виникнути через недосконалу маркетингову політику, тобто неправильний вибір ринків збуту, неповну інформацію про конкурентів, недосконалу цінову політику тощо.

Внутрішні ризики залежать від виду підприємства та пов'язані з організацією виробництва та збуту продукції в процесі експортно-імпоротної діяльності. При розпізнанні галузевого ризику велику роль відіграє аналізування життєвого циклу галузі та товару. Циклічність відповідним чином відображається на доходах різних галузей та можливості втрат при збуті продукції.

Ризики об'єктивні для всіх суб'єктів експортно-імпоротної діяльності, тобто підприємство діє в умовах ризику хоче воно того чи ні, а тому всі можливі види ризиків повинні бути старанно вивчені економічним суб'єктом, оскільки невиправданий ризик може привести до банкрутства підприємства, а перестраховування – до втраченого зиску і навіть до втрати ринку.